

kādu puķīti — jau sirds, vienkāršā, nesamaitātā sirds pielīva ar tādu savādu saldu jūsmu. Vienkāršs, nemākslots, sirsnīgs dzejolītis, lai arī par viņu aistēts galvu grozītu, tad likās tik dārgs un mīļš. Lauku cilvēks, sastrādātām rokām un vēja nopūstu vaigu, labprāt lasīja arī dzejas.

✕ Birznieku Sofijas dzejā ir atbalss no tiem laikiem vispār un no dažas klusākas nomaies vēl tagad. Tur ir dzejas par Dievu, par dabu, par cilvēkiem, par vēstures personām (īpaši sievietēm), par mīlestību, par darbu. Arāja tēls viņai liekas pats varenākais starp pasaules varoņu tēliem. Viņš ir varonis, priesteris, mīļākais, tēvs un arī dzejnieks. A. Goba. ✕
✕ E. Felsbergs. Akropole un Partenons. ✕ Valtera un Rapas a./s. izdevums. Rīgā, 1926.

Mūsu mākslas literatūra ārkārtīgi nabadzīga. Tikai pēdējos gados iznākušas dažas grāmatas, veltītas kā Latvijas mākslai, tā arī atsevišķiem Vakareiropas mākslas attīstības posmiem (Viduslaikiem, Renesānses laikmetam). Bet vispārējās mākslas vēstures (kaut tulkojumā) mums vēl vienmēr nav. Tamdēļ katrs jauns darbs šinī nozarē, kaut arī, ja tas būtu pētījums kādā atsevišķā mākslas vai viņas vēstures jautājumā, sagādā lielu prieku. Patiešām jāpiecājas, ka ir vēl cilvēki, kas nenogurstoši un nopietni strādā mākslas jautājumos, un ir arī izdevniecības, kuŗas tagadējā kino un sporta laikmetā atrod par iespējamu tos izdot. Prof. E. Felsbergs īsā laikā nācis jau klajā ar otro grāmatu (īsaīs „Ievads grieķu mākslas vēsturē“ A. Gulbja izdevumā iznāca pag. vasarā) — „Akropole un Partenons“. 100 lapp. biezā, uz krīta papīra iespiestā un bagāti illūstrētā grāmatā apskatīta Akropoles, šī vecākā Atēnas pilskalna, vēsture, izrakumi, dota viņa tempļu celtniecisko un tēlniecisko daļu analīze, pievesta vajadzīgā literatūra. Apcerējums uzrakstīts populāri, tā ka viņš saprotams katram intelligentam lasītājam, kuŗš gribētu iepazīties ar šo senās Grieķijas centru, kur koncentrējās viss tas cēlākais, ko viņai bija lemts radīt tēlojošo mākslu laukā. Jānožēlo tikai, ka attēli nav izgatavoti no oriģinālu zīmējumiem, bet gan pārreproducēti no ārzemju izdevumiem, kas atstājis iespaidu uz viņu skaidrību. Ar interesi gaidīsim iznākam nākamoprof. Felsberga pētījumu „Grieķu vāzu glezniecība“.

Pēdējie illūstrētie izdevumi. Smagā saimnieciskā krīze atstājusi lielu iespaidu arī uz grāmatniecību. Jau ilgus gadus pastāvējušie žurnāli izbeidz savu darbību, grāmatu izdevēji līdz minimumam sašaurina izdevniecības plānus... Šī krīze būs, laikam, arī viens no iemesliem, kamdēļ daudzo apsolīto illūstrēto izdevumu vietā uz pagājušiem Ziemassvētkiem iznāca tikai neliela viņu daļa. Pirmo vietu viņu starpā ieņem J. Rozes izdotais K Skalbes pasaku krājums „Manu bērntības dienu mēnesis“ ar S. Vidberga 10 illūstrācijām. Dažas no viņām („Ziemassvētku būdīnā“, „Raganas

māja“, „Pasaka par pelīti“) jāpieskaita mūsu ievērojamā grafiķa labākiem darbiem. Tur viņš parādās nevis kā lielpilsētas dzīves attēlotājs, kādu viņu parasti pazīstam, bet gan kā mākslinieks, kuŗam ir tuva arī mūsu pasaku pasaule. Jāpiecājas, ka mūsu pasaku lielmeistars reiz atradis sevis cienīgu illūstrētāju, jo viņa priekšējā krājuma illūstrācijām visvairāk trūka pasaku gara. Vienkāršs un skaists arī grāmatas vāks. Tā iespiesta ar lielu rūpību J. Rozes spiestuvē un ir skaista balva ne tikai mazajiem lasītājiem, bet gan katram daiļu grāmatu cienītājam. — Akc. sab. Valters un Rapa izdevusi vienīgi Indr. Zeberīna illūstrēto jauniem un veciem veltīto Annas Brigaderes bērntības grāmatu „Dievs, Daba, Darbs“ un tās pašas autore stāstus jaunatnei „Vizbuļi“, kuŗus illūstrējis Mākslas akadēmijas audzēknis J. Šternbergs. Tā tad sen gaidītais „Spēka dēls“ un „Pasaku pasaule“ ar Niklāva Strunkes illūstrācijām atstāti šim gadam. J. Zeberīns kā rūpīgs illūstrētājs pazīstams jau no agrākiem laikiem. Sevišķi tuva tam mūsu lauku dzīve. Diezgan grūtie bērnu tēlojumi, ar kuŗiem tas savos priekšējos darbos ne vienmēr tika galā, šoreiz izdevušies teicami. Daudzās illūstrācijas kā radītas kokgriezumos un jāvēlas, lai mūsu grāmatizdevēji piegrieztu tiem jēl daļu no tās ievēribas, kāda tiem pašlaik ir ārzemēs, piem. Francijā. Tad, protams, pie grāmatu iespiešanas nepieciešama grafiķa-mākslinieka visciešākā līdzdarbība, jo tikai tadā gadījumā grāmata var kļūt par mākslas darbu. No grafiskā viedokļa raugoties pirmāi grāmatai daudz kļūdu, kuŗas pats mākslinieks gan nebūs vainojams. Tā, zīmējums 17. lapp. laikam būs domāts kā ielauzams tekstā, tekstā ielauztos zīmējums labāk būtu izlietot kā viņetes katras nodaļas sākumā u. t. t. Grāmatas vāks apstiprina pazīstamā vācu grafiķa E. Orlika izteiktās domas, ka uz vāka nav pielaižami tādi laukumi, kuŗi nav cieši saistīti ar apakšējo vai augšējo teksta salikumu, jo tādos vākos trūkst vajadzīgā līdzsvara. — J. Šternberga illūstrācijas — darbs, kuŗu pats autors pēc gadiem, domājams, pieskaitīs saviem „jaunības grēkiem“. Tās it kā ņemtas no kādas gadus 20—30 atpakaļ iznākušas salkanas vācu grāmatas. Izvedums sēpijā (tās reproducētas autotipijas ceļā) pierāda, ka grafikas uzdevumi jaunam māksliniekam vēl sveši. Sastopamas arī tādas kļūdas, kā mati (149. lapp.), kuŗi, meitenei bedrē krītot, plandās nevis kā parasts uz augšu, bet gan kā akmens krīt uz leju. Labāks grāmatas vāks, bet viņa uzbūvē maz kā īpatnēja. — Lielu pārsteigumu sagādāja J. Jaunsudrabiņa viņetes un vāka zīmējums Knuta Hamsuna „Panam“ (Ata Freinata izd.), kur iecienītais „Baltās grāmatas“ illūstrators rāda lielu nevarību i zīmējumā, i kompozīcijā.

V. P.-ts.

Mākslas daļas redaktors:

S. VIDBERGS.

Redakcija Rīgā, l. Smilšu ielā Nr. 1/3, dz. 7, tālr. 20006. Mākslas daļas redaktora runas stundas no 2—3 p. p.

Literāriskās daļas un atbildīgais redaktors:

RICHARDS BĒRZIŅŠ (VALDESS).

Abonēšanas maksa ar piesūtišanu un bezmaksas pielikumiem:

Gada abonentu bezmaksas pielikums:		Iekšzeme:		Ārzmēs:	1/2 gada abonentu bezmaksas pielikums:
		Ls	17,—	Ls	
„Illūstrētā Žurnāla“ 1921. g. komplekss.	1 gadu . . .	Ls	17,—	Ls	20,—
	6 mēn. . .	„	9,—	„	11,—
	3 „ . . .	„	4,50	„	6,—

Atsevišķi numuri ar piesūtišanu Ls 1,60, uz ārzemēm Ls 2,10.

EKSPEDĪCIJA RĪGĀ, KR. BARONA IELĀ 4, »LETAS« GRĀMATVEIKALĀ. TĀLRUNIS 9-8-8-6-4.
SLUDINĀJUMUS PIEŅĒM »LETAS« EKONOMISKAIS BIROJS, LIELĀ SMILŠU IELĀ 1/3, dz. 7. TĀLRUNIS 2-0-0-0-6.

Valstspapīru spiestuve, Rīgā, l. Maskavas ielā № 11. Litografija, cinkografija, galvanoplastika, vaŗa druka, grāmatstietuve un nošu iespiešana.